AVİM Yorum • No: 2015 / 19 • Şubat 2015

TANER AKÇAM TARİH DERSİ VERMEYE KALKIŞIRSA

Maxime GAUIN

Maxime Gauin, AVİM

23 Şubat 2015

Taner Akçamın yazısının ifade özgürlüğüyle alakası yok. Talat Paşa hiçbir şekilde Türkiyedeki mahkemeler tarafından Ermeni kırımı nedeniyle mahkum edilmemiştir.

6 Şubatta Taraf Gazetesinde Doğu Perinçek ile ilgili Alman bir sosyolog olan Taner Akçam tarafından yazılmış olan kısa bir yazı yayımlandı. Yazının başlığı, yazının bütün kurnazlığını özetliyor: Saray Soytarısı Bu yazı Perinçek ve İsviçre davasının bir analizi değil. İfade özgürlüğü ya da Türk-Ermeni anlaşmazlığının değerlendirmesiyle bir alakası yok. Bu, Sayın Perinçeke karşı sert bir saldırıdır ve genel olarak iki cümle üzerine temellendirilmiştir:

Sayın Başkan, sayın üyeler, önce bir bilgi yanlışı, Talat Paşa hiçbir şekilde Türkiyedeki mahkemeler tarafından Ermeni kırımı nedeniyle mahkum edilmemiştir. Böyle bir mahkumiyeti yoktur. Galip İngiliz devletinin soruşturmasının sonucunda da Ermeni meselesiyle ilgili olarak hakkında hiçbir suçlayıcı kanıt bulunmadığı için dosyası kapatılmıştır.

Aslında bu cümleler çok hızlı bir biçimde telaffuz edilmiştir. Talat, İstanbulda bir askeri mahkeme tarafından mahkum edilmiştir, ama her zaman olduğu gibi Sayın Akçam, birkaç satırı çekip almış ve konu ile en çok ilgili olan esasları unutmuştur.

İttihat ve Terakki Fırkası nazırlarının yargılanmasıyla ilgili olarak, ilk önce farkına varılması gerekilen bu yargılamaların hukuki açıdan bir değerinin olmamasıdır. Çünkü bu yargılamalar eksiksiz olarak askeri mahkemenin önünde yapılmıştır. Osmanlı Anayasasının 31. maddesine göre, nazırlar eylemlerinden sadece Yüce Divan karşısında yükümlüdürler. (Şeref Gözübüyük and Suna Killi, Türk Anayasa Metinleri Ankara: Ajans-Türk Matbaası, 1957, p. 28).

TALAT PAŞANIN YARGILANMASI

Damat Ferit Paşa Hükümeti hukuki açıdan bir değeri olmayan bir yargılama tertipleme isteği için anayasaya aykırı bir yöntem mi tercih etmiştir? Elbette böyle bir şey yapmamıştır. Bu liberal kabine,

kişisel düşmanlıkların (Damat Ferit, İttihat ve Terakki Fırkasının liberal düşmanlarını temsil etmekteydi) ve politik olarak yanlış hesaplamaların (Damat Ferit olası herhangi bir suçlamayı sadece İttihat ve Terakki Fırkasının liderliğinin üstüne yıkmakla daha hoşgörülü bir barış antlaşması elde edeceğine içtenlikle inanıyordu) etkisiyle savunma hakkını zayıflatıp en sonunda da tamamen baskılamak için askeri yargıyı kullanmıştır. Hakkında dava açılan kişilerin soruşturma boyunca avukat desteği alma hakları ve yargılama boyunca da çapraz sorgu hakları bulunmamaktaydı. Diğer bir yandan temyize başvurma hakkı da henüz 1919 yılında baskılanmıştı. Ve hatta, 1920 yılının Nisan ayında yargılama sürecinde avukat desteği alma hakkı da baskılandı.

Sayın Akçamın savunması, akıl hocası Vahakn N. Dadriandan kopyalanmış ve 1919-1920de uygulanan yöntemlerin Fransız yöntemlerden kopyalandığı iddiasındadır. Bu savunma hiçbir anlam ifade etmemektedir. Örnek verecek olursak, soruşturma boyunca avukat desteği alma hakkı Paris başsavcılığı tarafından 1884 yılında güvence altına alınmıştır ve ulusal kademe de 1897 yılında Constans Yasası tarafından güvence altına alınmıştır: François Dagallier ve Edgar Bazenet, Commentaire théorique et pratique de la loi du 8 décembre 1897 sur la réforme de linstruction criminelle (loi Constans), [8 Aralık 1897 Ceza Hukuku Reform Yasası üzerine Teorik ve Pratik Değerlendirme (Constans Yasası)], Paris: V. Giard et E. Brie?re yayınevleri, 1898. Taner Akçam bize Fransız hukukunun tarihiyle ilgili bilgisizliğini sergilemek yerine 1919daki yargılamalara ilişkin İngiliz görüşlerle ilgili düşüncelerini açıklamalıdır. O yılın 1 Ağustosunda, İngiliz ileri düzey bir temsilci olan Amiral Calthorpe Londraya kendi Ermeni-Rum kadrosundan bir raporu Londraya iletmiştir. Mayıs ayından beri yargılamalar bizim saygınlığımız ve Türk Hükümeti açısından saçma ve incitici bir hal almıştır. (Ulusal Arşivler, London-Kew Gardens, FO 371/4174/118377, folio 256)

Sayın Akçam, iddianameyi bir kanıt olarak görerek Talatı suçlu atfetmekten sakınmıyor. Damat Ferit Paşanın bu iddianameyi yazan savcıyı kendisinin görevden uzaklaştırdığını söyleyemiyor. Bu uzaklaştırma için gösterilen sebep beceriksizlikti... Daha da kötüsü, eğer mümkünse, Taner Akçam cümlelerine şu şekilde devam ediyor: Perinçekin, İngilizlerin Talat Paşa hakkında soruşturma açtıkları ve sonra delil yetersizliğinden davadan vazgeçtikleri bilgisi de bir başka palavradır. Ancak aslına bakıldığında, bu Alman sosyolog hayatı boyunca İngiliz Ulusal arşivlerine adımını atmamıştır... İki belgeden alıntı yapmak gerekirse: 29 Temmuz 1921de, Başsavcılık Dışişleri Bakanlığına yazılan belgede Maltada Osmanlı yetkililerinin alıkonulduğu ve kırım ile suçlandığına işaret edecek herhangi bir delil olmadığı belirtilmiştir. (FO 371/6504/E 8745). 24 Ağustos 1921de, Hakim Lindsay Smith İstanbuldaki İngiliz ileri düzey temsilciye yargılamanın Ermeni kırımı ile suçlananlar için muhtemel olarak beraat ile sonuçlanacağını, bu nedenle de alıkonulan Türklerin esir değişimi için tutulmasını tavsiye etmiştir. (FO 371/6504/E 10023).

TELGRAFIN TAM METNİ

Taner Akçamın akıl yürütme yöntemiyle ilgili bir örnekleme ile bitirmek istiyorum. Jöntürklerin İnsanlık Suçları- The Young Turks Crime against Humanity, s.s. 202-203 (Türkçesi s.s. 182) kitabında Talat

Paşanın Ankaraya gönderdiği bir telgrafın İttihat ve Terakki Fırkasının Ermenilere karşı bir soykırım kastında olduğunun en iyi kanıtı olduğunu iddia ediyor. Bu telgrafın tam metnine bakacak olursak:

Doğu vilâyetlerine ait Ermeni Meselesi çözülmüştür. Fuzuli mezalimle, millet ve hükümetin lekelenmesine gerek yoktur. Özellikle Ermenilerin Ankaraya yakın bir yerde uğradıkları saldırının oluş tarzı bu sevkıyata memur olanların açıkça beceriksizliği ve bu arada memur jandarma ve halkın sırf hayvanî duygularının sevkiyle ırza saldırı ve hırsızlığa cesaretleri Nezâretçe son derece üzüntüye sebep olmuştur. Ölçülülük ve düzenlilik içerisinde olması istenilen sevk işleminin aşırılık besleyen ellere kesağlanması merkezce şiddetle istenmekte ve korunmanın sağlanamadığı yerlerde sevkıyatın ertelenmesi gerekmektedir. Bunları sonra meydana gelecek saldırıların oluşundan bütün ilgili memurlar derecelerine göre sorumlu tutularak, askerî mahkemelere teslim edilecektir. Bu konuda gerekenlere gayet kesin emir yerilmesi çok gereklidir. (Hikmet Özdemir ve Yusuf Sarınay, Türk-Ermeni ihtilâfı belgeler, Ankara: TBMM, 2007, p. 235).

Saray soytarısı mı dediniz?

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: GAUIN, Maxime. 2026. "TANER AKÇAM TARİH DERSİ VERMEYE KALKIŞIRSA." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2015 / 19. Şubat 22. Erişim Kasım 19, 2026. https://avimbulten.org/tr/Yorum/TANER-AKCAM-TARIH-DERSI-VERMEYE-KALKISIRSA

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır